

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

В глобальному контексті сталого розвитку сільське господарство відіграє провідну роль: Агропромисловий сектор - найбільший роботодавець у світі, який найчастіше залучений до світового землекористування. Він ставить під небезпеку природні екосистеми та відповідає близько за чверть світових викидів парникових газів. Він має вирішальне значення для глобальної продовольчої безпеки та вразливий до зміни клімату.

У сільському господарстві України з'являються великомасштабні підприємства, які здійснюють виробничі процеси на значних територіях і, в переважній більшості, не враховують у процесі господарювання екологічні наслідки. Управління аграрними підприємствами в сучасних умовах вимагає від менеджерів, не тільки знання основних інструментів механізму ринкової економіки, починаючи із конкуренції, а й інших елементів зовнішнього середовища, особливо екологічної сфери.

Раціональне використання природних ресурсів у сільському господарстві України неможливі без впровадження в цю сферу госпрозрахункових відносин. Вони потребують економічної (грошової, вартісної) оцінки сільськогосподарських природних ресурсів, особливо земельних, лісових і водних. Однією з причин того, що розвиток сільського господарства ведеться без врахування екологічних наслідків є недосконалість існуючих методик оцінки діяльності сільськогосподарських товаровиробників, у яких не беруться до уваги екологічні наслідки впливу виробничих процесів на навколишнє середовище.

На раціональне використання і охорону земель зорієнтовано розроблений Мінекоресурсами України економічний механізм природокористування, який можна представити у вигляді схеми (рис. 1):

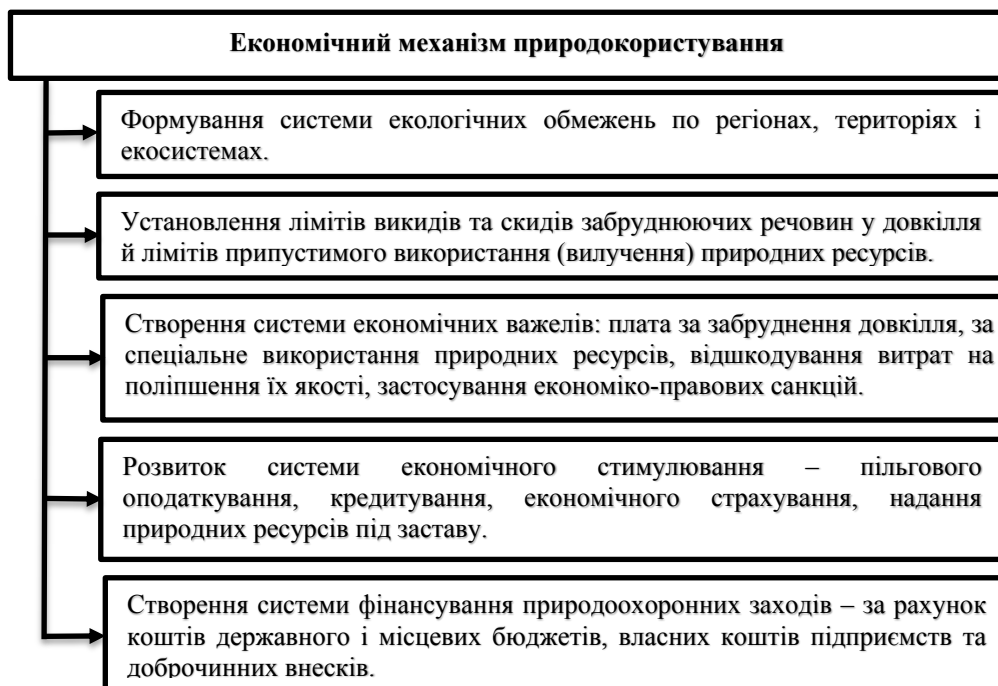

Рис.1. Економічний механізм природокористування.

Для раціонального використання земельних ресурсів та їх охорони необхідне впровадження системи моніторингу за станом земельного фонду. Це система спостереження за станом земельного фонду, включаючи землі, розташовані в зоні радіоактивного забруднення, з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінки, відтворення та ліквідації наслідків негативних процесів. В систему моніторингу також потрібно включати дані про розподіл земель між власниками й користувачами, продуктивність земельних ресурсів, ступінь деградації ґрунтів.

Такий систематичний аналіз стану земельного фонду дасть можливість передбачити на перспективу заходи по кожному з регіонів щодо поліпшення стану земельних ресурсів і їх раціонального використання.